

Slovensko deželno gledišče v Ljubljani pripravlja prvo predstavo izvirne opere »Lepa Vida« slovenskega skladatelja *Rista Savina*. Knjigo (libretto) je spisal *dr. Rihard Batka* po znanem Jurčičevemu romanu.

Pri družinskem večeru »Slavjanske čitalnice« v Trstu dne 23. oktobra 1909 pel je *I. Prek* ob spremljevanju *Emila Adamiča* v »N. A.« izišlo *Parmovo* pesem »Poslednja noč«.

V založbi *Katoliške Bukvarne v Ljubljani* so izšle sledeče nove muzikalije: *Frančišek Marolt*: Nagrobnice. Drugi premenjeni natis. Vez. 2 K 40 v. (Obširno kritiko o tej zbirki objavil je *Stanko Premrl* v štev. 239 »Slovenca« z dne 19. oktobra 1909). — *Dr. Anton Chlondowski*: Missa in hon. S. Stanislai Kostkae, za mešan zbor in orglje. Partitura 2 K 80 v, glasovi à 40 v. (Ocena iz peresa *P. Hugolina* se nahaja v štev. 263 »Slovenca« z dne 17. nov. 1909). — *Dr. Anton Chlondowski*: Božične pesmi. S poštino 1 K 40 v. (Kritiko priobčuje »Slovenec« v štev. 278 z dne 4. decembra 1909). — *Anton Foerster*: Missa in hon. Sanctae Caeciliae IV. vocum inaequalium. op. 15. Editio IV. Partitura 2 K, posamezni glasovi po 30 v. (Kritika *Stanka Premrla* v Slovincu z dne 30. nov. 1909). *Stanko Premrl*: Dvajset Marijinih pesmi. Partitura 1 K 80 vin., posamezni glasovi po 40 vin. (Kritika *P. Hugolina* v štev. 287 »Slovenca« z dne 16. dec. 1909).

[Nam navedene skladbe do sedaj niso došle.

Nove skladbe so še izdali sledeči slovenski skladatelji: *F. S. Vilhar* v Zagrebu »Balade« (s poštino 6 K 40 v.), *Ignacij Hladnik* v Novem mestu »Tri koncertne dvospve« op. 33 (2 K—), *Anton Kosi* v Središču, »Venček triglasnih narodnih pesmi za šolo in dom« II. (50 vin.) Tudi teh skladb do sedaj nismo prejeli in posnemamo vest o izidu le iz dnevnikov.

Dne 30. oktobra 1909 je predaval *Emil Adamič* v pevskem društvu »Zarja« v Rojanu »O moderni glasbi«.

Naše skladbe.

V pričujočem zvezku objavljamo »Andante« našemu občinstvu že dobro znanega skladatelja *Rosenberga-Ružiča*, mestnega kapelnika v Varaždinu. Skladba ne zatajuje svojega izvora iz šole klasicizma, vendar se nekako približuje sladki romantiki Schumannovega melosa. Morda napravljiva vtisk, da ni ustvarjena na zenitu skladateljevega ustvarjanja; veselo-zadovoljni mladostni elekticizem vsekako ni na kvar izvirnosti skladbe, ki se bo s svojo neprisiljeno tekočo melodiko našim klaviristom in klaviristinjam brezdvomno tembolj priljubila, ker ni na njej nobenih posebnih tehničnih težav. Pri izvajanju se naj pazi na kontrapunktično samostojnost srednjih glasov. Popolno razumevanje besedila, plemenita iznajdba, moderna, zanimiva harmonika, samostojnost glasu in glasbila, polifonski stavek — to so lastnosti, ki dičijo kakor vse *Lajovičeve* samospve tudi danes objavljeno pesem njegovo. Temeljito izobraženi pevci bodo segali radi po njej. *Krek* je poskusil podati razmeroma jednostaven, skromen moški zbor, v katerem naglašja kolikor toliko narodno noto. Navzlic priprosti melodiki, ritmiki in harmonizaciji zahteva skladba precej skrbnega študija frazovanja in pazljivega prednašanja, da učinkuje. Solistoma ne bo delala nobenih težav. Vendar je morda še lažja »Prekmorska pošta« našega tako priljubljenega in po pravici visoko cenjenega sotrudnika *Adamiča*, ki kaže tudi v predležem mešanem zboru vse ljubke lastnosti, radi katerih ga ljubi slovensko občinstvo pred vsemi drugimi mlajšimi komponisti. Kot nekaka rara avis se prezentuje lahki moški zbor »Zdravica«, ki ga je ruski skladatelj *Grozdov* v Moskvi uglasbil kot »zastolnuju pšnju« na Prešernovo besedilo, prevedeno na ruščino po profesorju Koršu, in ki ga je bil dal »Novim akordom« na razpolago v prvo objavo. Naši čitatelji bodo opazovali, da so moški glasovi deloma izdatno nižje stavljene kakor je to navadno pri nas. To je pa menda tudi jedino, kar je na skladbi — ruskega.

Zapiski.

Stota predstava *Zajčeve* opere »Zrinjski« je bila dne 12. dec. 1909 v hrvaškem deželnem gledišču v Zagrebu. O tej priliki je bil skladatelj predmet srčnih ovacij zastran opernega oboja in občinstva.

Otvoritvena predstava nove opere v Belemgradu se je vršila dne 10. dec. 1909. Peli so *Albinjevo* opereto »Baron Trenck«.

Oskar Nedbal, dirigent orkestra Dunajskih glasbenikov (Wiener Tonkünstler-Orchester) izročil je svojo opereto »Nedolžna Barbara« (tekst *R. Bernauerja* in *L. Jakobsena*) ravnateljstvu Karlovega gledišča na Dunaju. Opereta se uprizori še v tekoči sezoni.

Mestno gledišče v Düsseldorfu je dne 15. sept. 1909 prvokrat predstavilo opero »Elga« poljskega skladatelja *B. Lvovskega*. Opera ima narodno-poljski značaj. Kritika hvali gorkokrvno, lahko tekočo melodiko in gibčno ritmiko ter proglašja komponista za velik glasben talent. Dobro prednašano delo je imelo lep uspeh. Isti skladatelj je dovršil novo triaktno komično opero »Raztrganec«, kateri je spisal *Rihard Batka* knjigo po *Nestroyevi* burki istega naslova (»Der Zerrissene«). Ravnatelj nemškega gledišča v Pragi *Angelo Neumann*, je pridobil to delo za prvo uprizoritev.

V komični operi v Berlinu je bila uprizorjena kot prva novost tekoče sezone opera »Vstajenje«, katere libreto je dramatisovani roman *Leva Tolstega*. Skladatelj je neki *Fr. Alfano* (Lah?). Kritika ne sodi ugodno o tej operi. Graja se osebno nesrečna ideja dramatisovanja slavnega romana in plitva iznajdba skladateljeva.

V Hamburgu je bila premiera najnovejše *d'Albertove* muzikalne drame »Izeyl«, o kateri poroča »Die Musik«, da je najbolj dovršeno gledališko delo tega komponista.

Prva noviteta kraljeve opere v Berlinu je bil *Smetanov* »Dalibor« (10. okt. 1909). Glavne vloge sta kreirala *Emi Destinn* in *Ernst Kraus*. Dočim listov ne zadovoljuje ponesrečeni libreto (*Lohengrin*, *Fidelio!*) in pomankanje dramatične sile, se je delo Berlinskemu občinstvu vzlasti v narodnih točkah očividno zelo prikupilo. Tudi v Darmstadtu se je uprizoril »Dalibor« novo naštudiran. Istega skladatelja »Prodana nevesta« se je prvič pela v Bremenu z najlepšim uspehom.

Med orkestralnimi novostmi slovanskih skladateljev, ki so se prednašale tekom te sezone, je omeniti *S. Rahmaninov*: Otok mrličev, op. 29, (Berlin, družba prijateljev glasbe), *Čajkovskij*: Patetična simfonija (Berlin, Blüthnerjev orkester), *Dvořák*: Scherzo capriccioso (istotam), *Čajkovskij*: Uvertura »Romeo in Julija« (Draždane, Dvorno gledišče), *Rahmaninov*: Druga simfonija e-mol (Frankobrod, Muzejska družba), *Rimskij-Korzakov*: Mala orkestralna suita »Car Saltan« (Pariz, Veliki simfonijski koncerti), *Čajkovskij*, Simfonija e-mol (Berlin, Blüthnerjev orkester), *Kalnikov*, Simfonija g-mol (Berlin, orkester filharmonikov), *Rimskij-Korzakov*, Caprice espagnol (Bruselj, Concerts populaires), *Smetana* Višehrad (Lipsko, orkester Gewandhaus), *I. B. Foerster*, Simfonična pesnitev »Moja mladost« (Dunaj, orkester Dunajskih glasbenikov).

Pianistinja *Frida Winokur* priredila je v Berlinu koncert slovanskih skladateljev *Rubinsteina*, *Paderewskega*, *Čajkovskega*, *Arenskega*, *Liadowega*, *Moniuszka-Chodorowskega*, *Rahmaninovega* in *Juona*. Istotam je nastopil *L. Godovski*, Slovincem znani virtuoz na klavir, in pevec *Franc Naval* (z deloma novonemškimi programi).

Glasbeniki *Zajc*, *Grünfeld* in *Godowsky* igrali so v Berlinu *Dvořákov* Trio f-mol, *Ruski trio* pa istega skladatelja trio »Dumky«.

Poljski koncertni virtuoz na klavir *Raul Koczalski* je absolviral dva Chopinova večera v Berlinu, češki goslar *Jan Kubelik* in poljski goslar *Br. Huberman* sta priredila več koncertov v Berlinu, Lipskem, na Dunaju i. t. d.

Dne 12. septembra 1909. predstavili so *Wagnerjeve* »Mojstre-pevce Norimberške« prvokrat na ruskem odru, in sicer na *Siminovi* privatni operi v Moskvi. Vloga *Hansa Sachsa* je kreiral izvrstno *N. Speranski*. Isti ensemble je prednašal prvič zadnjo opero *Rimskega-Korzakov* »Zlati petelinček«, ki jo je bila cenzura prepovedala, a sedaj s premembami dopustila. Puškinova pravljica je predelana v ostro pikantno satiro, glasba krasna, polna lepih melodij, blesteča v eksotičnih barvah orkestra. — Zakaj se naše gledišče ne ozira včasih na rusko operno literaturo, ki je zelo bogata? Preveč pač tičimo v mnenju, da je umetnosti iskati samo pri zahodnih narodih. Za nas bi bile ruske opere ne glede na njihovo vsebino in vrednost že iz gmotnega stališča priporočljive, ker, kolikor nam znano, še niso varovane po avtorskem pravu (Dumi 20. aprila 1909 predloženi načrt zakona o stvariteljskem pravu menda še ni postal zakon) in bi odpadali vsled tega ogromni stroški tantiem, glasovni material pa bi bil morda tudi ceno dobiti.

Izvrstni goslar *Rosario Scalero* je sviral v svojem koncertu v Lipskem med drugim tri *Dvořákov* humoreske (iz op. 101) in lastni priredbi, ki so žele priznanje merodajne kritike.

V Frankobrodu ob M. igrali so prvič klavirski trio op. 22 (D-dur) v Moskvi živečega izvrstnega skladatelja *Iv. Serg. Tanejeva*. Sijajno izdelano, polifonsko bogato opremljeno delo je zelo dopadlo. Glasovi tega tria so ravnokar izšli v zalogi *P. Jurgensona* v Moskvi. (Rb. 2.50).

Teškoča sezona prinese med drugim sledeče orkestralne novitete: *Dvořák*: Scherzo capriccioso, *Glazunov*: Chopiniana (Oboje: Budapešta, Orkester Dunajskih glasbenikov), *Rimskij-Korzakov*: Klavirski koncert cis-mol, *Kalnikov*: Simfonija štev. 1 (Geneva), *Čajkovskij*: »Bitka ob Poltavi«, »Burja« (Glasgow, The Choral and Orchestral Union), *Čajkovskij*: Simfonija štev. 5 (Osnabrück, Glasbeno društvo), *Lisinski*: Uvertura »Porin«, *Anton*